

Az ismeretszerzés ösztönzésének jól bevált módszerei a pályázatok, vetélkedők. Ezek több szerv közös szervezésében szélesebb körűkké, hatékonyabbakká válhatnak. A KISZ-szel, Úttörőszövetséggel közösen eddig is kezdeményezett TKM szaktáborok rendszerét – a honismereti táborokkal együttműködésben – tovább lehet fejleszteni.

Jó példa a koordinálásra a csatlakozás a HNF budapesti bizottsága és a Természetbarát Szövetség Kirándul a család elnevezésű akciójához, amikor a főváros természeti környezetének jobb megismerése beépül a TKM-pecsétekért való vetélkedés játékába.

A III. Budapesti Honismereti Konferencián dr. Mezei Gyula, a Fővárosi Tanács V. B. művelődési főosztályvezetője felszólalásában hangzott el, hogy a Honismereti mozgalomba bekapcsolódók „titkok tudósai” lesznek. Nos, ilyen „titok” rendszerezett megszerzését tűzte céljául a Tájak–Korok–Múzeumok szervező bizottsága, amikor a középkor céhes hagyományait ápolva VÁNDORKÖNYV akciót indít. A 3 fokozatban: inas, segéd, mester, 10 témakör 10x10 témacsoport titkait kutathatja és dolgozhatja fel az, aki már a TKM-mozgalom aranyfokozatának elérésével bizonyította, hogy érdeklődése, törekvése azonosul kulturális, természeti értékeink sokoldalú megismerésével.

A TKM elmélyült munkát, kutatást, értékeink megőrzését célzó társadalmi munkát is számon kér a Vándorkönyv akció résztvevőitől. Megkönnyítheti a feladatok végrehajtását, ha abban a már gyakorlott helytörténészek, a honismereti tevékenységek gyűjtési, kutatási módszereit jól ismerők segítenek. Az így kialakuló közös munka óhatatlanul megerősíti azokat a közösségeket, klubokat, ahol az együttműködésnek gyökerei vannak és példamutatókká válnak a többiek számára, ahol ezek a hagyományok még nem erősödtek meg.

Sokat vitázunk nemzedéki problémákról, arról is, hogy rohanó életformánk kevés időt hagy művelődésre, nemes hagyományok ápolására, a múlt és jelen kulturális értékeinek tanulmányozására, megismerésére. E vitában egyik tényekre támaszkodó érv, hogy értelmes óáll viszonylag rövid idő – 5 év alatt – a Tájak–Korok–Múzeumok mozgalom tömegeket tudott maga mögött felsorakoztatni. Tekintélyes számban találtunk az ország lakosságának minden korosztályából és rétegéből különböző műveltségi megoszlásban falusiakat és városiakat, akik időt, pénzt, fáradságot áldoznak azért, hogy hazájuk kulturális, természeti értékeiből minél többet megismerjenek.

Lénárt Judit

A IX. Komárom megyei honismereti szemléről

Kilenc éve indítottuk a megyei szakkörök bemutatkozásának továbbképzési napját, a szakköri szemlét. A megye különböző városaiban, községeiben rendezett szemlék alkalmával mindig a helyi szakkör vagy szakkörök teljes bemutatására törekedtünk. Ez beszámolóból, műsorból és tárgyi gyűjtemény esetén kis kiállításból állt. Az évek során erre a napra egy-egy honismereti téma országos hírű előadóját hívtuk meg előadás tartására. Ezekkel az előadásokkal tanácsokat, ötleteket igyekeztünk adni a szakkörvezetők számára változatosabb tematika kialakítására.

A szemle igazi lényegét azonban mindig a beszélgetések jelentették, ahol a szakkörvezetők gondjaikat, örömeiket egyaránt elmondták és kitűnő ötleteket adtak egymásnak a munka szervezésével, könnyítésével, pályázatok összeállításával kapcsolatban.

Az idei szemlét Bajnán rendeztük. A községi néprontbizottság nevében Izsó Károly, aki egyben a helyi szakkör vezetője, köszöntötte a vendégeket. Az is hagyomány már, hogy mindig a szemléken osztják ki a kiváló szakköri díjat, valamint a megyei néprajzi és honismereti pályázat díjait. A néprajzi pályázatok esetében külön örömet jelentett, hogy a tarjáni és az oroszlányi szakkörök tagjai is komoly eredményeket értek el. A *kiváló szakköri* pályadíjat idén a Klinger Lőrincné vezette szakkör nyerte, amelynek tagjai évek óta komoly munkát végeznek a környék német folklórájának gyűjtésében és bemutatásában Tarjában. A nap továbbképzési részében elhangzott Horváth István előadása Bajna és környékének régészeti és történeti jelentőségéről. Az előadó külön kiemelte a helyi szakkör és Németh Béla szerepét a régészeti gyűjtő- és megfigyelőmunkában, akik számos új leletre, veszélyeztetett régészeti lelőhelyre is felhívták a figyelmet. Anyagukat beszolgáltatták a múzeumnak, fontos szerepük volt a bajnai középkori fazekas kemencék felfedezésében is.

A vitett képes előadás után Izsó Károly vezetésével megnéztük a község nevezetességeit, a gótikus részletekkel rendelkező templomot, a régi iskolát és a Metternich Sándor-kastélyt.

Ebéd után került sor a szakkörvezetők beszélgetésére. Bevezetőként Izsó Károly szakköre szép kis műsort adott az általuk gyűjtött helyi szokásanyagból, népdalokból. Munkájuk sokoldalúságát a tárgyi

anyagból készített kiállítás is bizonyítja. Az iskola vezetője támogatja munkájukat. Legfőbb gondjuk a gyűjtött anyag elhelyezése. Munkájukkal sok segítséget adnak a népi dalkincset gyűjtő kutatóknak.

Az esztergomi Dobó Gimnázium szakkörvezetője, Bánhidya László először vett részt megbeszélésünkön. A szakkör szervezeten nem régen dolgozik, de az érdeklődő gyerekekkel már évek óta jó kapcsolatot tartanak a múzeumok. Előadásokra járnak, letelejelentő, megfigyelő hálózatot létesítenek, igekeznek városukat és az országot mindjobban megfigyelni.

Az ugyancsak esztergomi Balassa Bálint Iskola szakköre három éve alakult újjá. Vezetője Varsányi Péterné. Fő céljuk városuk megismerése. Szoros kapcsolatot építettek ki a levéltárral és a múzeummal. Részt vesznek a gyűjtőmunkában, kis beszámolókat készítenek.

A két tarjányi szakkör munkája kiegészíti egymást. Az egyik vezetője Szegedi Jánosné, főként tárgyi anyagot gyűjt, amelyet a község jóvoltából külön „honismereti ház”-ban mutatnak be. Munkájukat az egész falu figyelemmel kíséri és segíti. A tárgyi gyűjtés mellett folytatják a hiedelmek, a gyógynövények, a bányász hagyományok gyűjtését is. A másik szakkör – vezetője Klinger Lőrincné – inkább nemzetiségi jellegű. „A bölcsőtől a sírig” témában összeállított gazdag, szépen feldolgozott anyagukkal már többször adtak sikeres műsort. Megelevenítik a betlehemes játékokat, foglalkoznak a német település fejlődés-történetével. Munkájukkal segítik a múzeumi német néprajzi gyűjtést is.

A két tatabányai szakkör vezetője dr. Gerzanicz Magdolna. Az egyik a Dózsa Iskolában, a másik az Uttörőházban alakult. A gyerekek olyan lelkesek, hogy mindkét helyre járnak. Iskolatörténettel, dalos, játékos hagyományok gyűjtésével foglalkoznak. Nagyon értelmes gyerekek, akik már önállóan is képesek a gyűjtőmunkára. Támogatni kell őket, jó a felszerelésük.

Ideális körülmények között dolgozik évek óta a Földi Józsefné vezette szakkör Oroszlányban. Közvetlen környékük, értékeik feltérképezésén kívül feladatuk a megye és az ország megismerése. Rendszeresen járnak könyvtárba, múzeumba, gyűjtött anyagukat eljuttatják más iskolákhoz is. Vetélkedőket, kiállításokat rendeznek. Munkájukat városuk nagyra értékeli.

Egészen új a Győry Árpádné által vezetett környei szakkör. Létrejöttében nagy szerepe volt az évek óta Környén rendezett tábornak. Felhívta a figyelmet a község honismereti értékeire és a folyamatos munka szükségességére. Sok tárgyat gyűjtöttek, megismerték a megye emlékházait, múzeumait.

A komáromi szakkörök két vezetője vett részt a szemlén. Az egyik legrégebben működő szakkör vezetője a Jókai Gimnáziumban Hetesy Lídia. Szakkörével rendszeresen készül a soprani diáknapokra. Pályázataik között a népi hagyomány, a hely- és ipartörténeti téma, az életmódkutatás egyaránt szerepel. A szakköri munka iránt nagy az érdeklődés, inkább az a gond, hogy nagy a szakköri létszám. Halász Károly a Klapka György Általános Iskola szakkörvezetője, valaha Hetesy Lídia szakkörében dolgozott. A szakkörnek az iskolában vannak hagyományai. Foglalkoznak a város környékének iparágaival, a város történetével, gondoloznak az aradi vértanúk emlékművét, részt vesznek a múzeumbaráti kör előadásain.

A kötetlen beszélgetés során szóba került a gyerekek szereplési lehetőségeinek szükségessége. Fájjalják, hogy a kulturális seregszemléken nem férnek bele a kategóriákba. Tapolczainé Sárai Szabó Éva felhívta a figyelmet az irodalmi emlékhelyek topográfiai felmérésénél a szakkörök szerepére, az irodalmi hagyományok gyűjtésének fontosságára. A munka elindításához a megyei könyvtár segítséget is tud nyújtani.

A szakkörvezetők hangsúlyozták a szemlék folytatásának szükségességét. Jónak tartják, hogy mindig máshol rendezzük meg, így a megyét és egymás munkáját is jobban megismerhetik. Egyetértettek a szakbizottság azon javaslatával, hogy az 1983-as jubileumi (X) szemlét Tatán rendezzük meg ünnepélyes körülmények között, színes műsorral és remélhetőleg még szélesebb körben.

Dr. B. Szatmári Sarolta

Huszadik évében a jászjákóhalmi honismereti szakkör

A jászjákóhalmi Horváth Péter Honismereti Szakkör utoljára 1980 elején hallatott magáról a Honismeret hasábjain. Most, mikor 20. évfordulónkra készülünk, beszámolunk az elmúlt néhány év eseményeiről.

A szakkör taglétszáma jelenleg 33 fő – kevesebb, mint az utóbbi időszakban, ugyanis az általános iskolások részére egy új szakkört alakítottunk, 11 fővel. Az 50 körüli taglétszámmal nehéz volt dolgozni, ezért úgy döntöttünk, hogy a fiatalok csak az általános iskola után kapcsolódnak be a felnőtt szakkörbe. Így lehetőség van arra is, hogy az iskolások nagyobb számban foglalkozhassanak helytörténettel, és aki továbbra is érdeklődik, és a községben marad, az automatikusan a felnőtt szakkör tagja lesz. Az ifjúsági